Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

9. listopadu 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí – Směrnice 2008/115/ES – Článek 3 bod 2 – Pojem ‚neoprávněný pobyt' – Směrnice 2013/32/EU – Žadatel o mezinárodní ochranu – Článek 9 odst. 1 – Právo setrvat v členském státě až do posouzení žádosti – Rozhodnutí o navrácení vydané před přijetím rozhodnutí v prvním stupni, kterým se žádost o mezinárodní ochranu zamítá"

Ve věci C-257/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Krajského soudu v Brně (Česká republika) ze dne 28. února 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 14. dubna 2022, v řízení

CD

proti

Ministerstvu vnitra České republiky, Odboru azylové a migrační politiky,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení: Z. Csehi, předseda senátu, E. Regan (zpravodaj), předseda pátého senátu, a D. Gratsias, soudce,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za českou vládu: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: A. Azéma, A. Katsimerou a M. Salyková, jako zmocněnkyně,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: čeština.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 2 a 3 a článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98), ve spojení s články 2 a 4 a čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi CD, alžírským státním příslušníkem, a Ministerstvem vnitra České republiky, Odborem azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo vnitra“), ve věci rozhodnutí o navrácení, které vůči tomuto státnímu příslušníkovi vydalo Ředitelství služby cizinecké policie (Česká republika, dále jen „ředitelství cizinecké policie“) (dále jen „dotčené rozhodnutí o navrácení“).

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2008/115

3 Body 9 a 12 odůvodnění směrnice 2008/115 uvádějí:

„(9) V souladu se směrnicí Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka [(Úř. věst. 2005, L 326, s. 13)] by státní příslušník třetí země, který požádal o azyl v některém členském státě, neměl být považován za osobu neoprávněně pobývající na území daného členského státu, dokud nenabude platnosti rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti nebo rozhodnutí o ukončení jeho oprávnění k pobytu jakožto žadatele o azyl.

[...]

(12) Řešena by měla být situace neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, kteří zatím nemohou být vyhoštěni. Jejich základní podmínky živobytí by měly být vymezeny v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Tyto osoby by měly být vybaveny písemným potvrzením, aby mohly v případě správních kontrol či prověrek prokázat své zvláštní postavení. Členským státům by měl být ponechán široký prostor, pokud jde o formu a podobu písemného potvrzení, a měly by rovněž mít možnost toto potvrzení zahrnout do rozhodnutí týkajících se navrácení přijatých podle této směrnice.“

4 Článek 2 směrnice 2008/115, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice se vztahuje na státní příslušníky třetích zemí neoprávněně pobývající na území členského státu.“

5 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Definice“, v bodech 2 a 4 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

2) ‚neoprávněným pobytem‘ přítomnost státního příslušníka třetí země, který nesplňuje nebo přestal splňovat podmínky vstupu uvedené v článku 5 [nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2006, L 105, s. 1)] nebo jiné podmínky vstupu, pobytu nebo bydliště v určitém členském státě, na území tohoto členského státu;

[...]

4) ‚rozhodnutím o navrácení‘ správní nebo soudní rozhodnutí nebo akt, kterým se rozhoduje nebo prohlašuje, že pobyt státního příslušníka třetí země je neoprávněný, a kterým se ukládá nebo prohlašuje povinnost návratu;

[...]“

6 Článek 5 uvedené směrnice, nadepsaný „Nenavracení, nejvlastnější zájem dítěte, rodinný život a zdravotní stav“, mimo jiné stanoví, že při provádění této směrnice dodržují členské státy zásadu nenavracení.

7 Článek 6 směrnice 2008/115, nadepsaný „Rozhodnutí o navrácení“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy vydají rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území, aniž jsou dotčeny výjimky uvedené v odstavcích 2 až 5.“

Směrnice 2013/32/EU

8 Článek 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60), nadepsaný „Právo setrvat v členském státě až do posouzení žádosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Žadatelé mohou v členském státě setrvat výlučně za účelem řízení do doby, než rozhodující orgán vydá rozhodnutí v řízení v prvním stupni podle kapitoly III. Toto právo setrvat nezakládá nárok na povolení k pobytu.“

9 Článek 36 směrnice 2013/32, nadepsaný „Pojem bezpečné země původu“, stanoví:

„1. Třetí zemi, která je v souladu s touto směrnicí označena za bezpečnou zemi původu, lze po jednotlivém posouzení žádosti považovat ve vztahu k určitému žadateli za bezpečnou zemi původu, pouze pokud:

a) žadatel má státní příslušnost této země, nebo

b) žadatel je osobou bez státní příslušnosti a dříve v této zemi běžně pobýval

a žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou a mohl tak být uznán za osobu požívající mezinárodní ochrany podle [směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9)].

2. Členské státy dále ve vnitrostátních právních předpisech stanoví pravidla a úpravy týkající se použití pojmu bezpečné země původu.“

10 Článek 37 směrnice 2013/32, nadepsaný „Vnitrostátní označení třetích zemí za bezpečné země původu“, stanoví:

„1. Členské státy mohou za účelem posuzování žádostí o mezinárodní ochranu ponechat v platnosti nebo přijmout právní předpisy, které v souladu s přílohou I umožňují označit na vnitrostátní úrovni bezpečné země původu.

2. Členské státy zajistí pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné podle tohoto článku.

[…]“

České právo

11 Ustanovení § 120a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), stanoví:

„Policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí

[…]

b) pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179,

[…]“

12 Podle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců:

„(1) Vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí.

(2) Za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod [podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen ‚EÚLP‘)].“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

13 Žalobce v původním řízení, alžírský státní příslušník, se dne 30. září 2021 dostavil do zařízení pro zajištění cizinců, kde požádal o mezinárodní ochranu. Vzhledem k tomu, že na českém území pobýval bez platného povolení k pobytu nebo platného cestovního dokladu, zahájila s ním policie dne 8. října 2021 řízení o správním vyhoštění.

14 Při výslechu žalobce v původním řízení uvedl, že Alžírsko není bezpečnou zemí, a zejména že státní orgány nedokáží alžírské občany ochránit. Uvedl, že mu hrozí smrt od rodiny oběti jedné šarvátky, při níž se stal svědkem vraždy. Poukázal na to, že ačkoli ho alžírský soud shledal nevinným, ze strachu z této hrozby nemohl chodit domů přes den, ale jedině v noci.

15 Dotčeným rozhodnutím o navrácení přijatým dne 12. října 2021 uložilo ředitelství cizinecké policie žalobci v původním řízení správní vyhoštění a stanovilo dobu jednoho roku, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států.

16 Ředitelství cizinecké policie mělo za to, že nejsou dány důvody znemožňující vycestování žalobce v původním řízení z českého území, jelikož neexistují důvodné obavy ze skutečného nebezpečí v zemi původu ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců.

17 Ředitelství cizinecké policie v tomto ohledu konstatovalo, že Alžírsko je na seznamu bezpečných zemí původu ve vyhlášce č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (dále jen „vyhláška č. 328/2015“).

18 Vzhledem k tomu, že odvolání žalobce v původním řízení proti dotčenému rozhodnutí o navrácení bylo rozhodnutím ministerstva vnitra ze dne 6. prosince 2021 zamítnuto, podal uvedený žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně (Česká republika), který je předkládajícím soudem. Před uvedeným soudem mimo jiné namítá, že toto rozhodnutí je založeno na obecných úvahách souvisejících s tím, že Alžírsko je na základě vyhlášky č. 328/2015 bezpečnou zemí původu, ačkoliv mělo být provedeno individuální posouzení jeho situace.

19 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda unijní právo brání tomu, aby členský stát při posouzení, zda rozhodnutí o navrácení přijaté vůči státnímu příslušníkovi třetí země nepovede k porušení zásady nenavracení, použil v rámci režimu navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí stanoveného směrnicí 2008/115 koncept bezpečné země původu podle článku 36 směrnice 2013/32 a vykládal tuto zásadu nenavracení tak, že se zaměřuje jen na zákaz špatného zacházení.

20 Pokud jde o koncept bezpečné země původu, předkládající soud poznamenává, že ačkoli tento koncept není ve směrnici 2008/115 upraven, jeho použití v rámci řízení o navrácení vede k procesním zjednodušením pro policii, jelikož ta nemusí provádět konkrétní posouzení, zda v cílové zemi návratu v individuálním případě navraceného státního příslušníka třetí země nehrozí porušení zásady nenavracení. Použití tohoto konceptu však dotčeného státního příslušníka třetí země staví do těžší situace, neboť je povinen vyvrátit domněnku, že země jeho původu je bezpečná.

21 Pokud jde o zásadu nenavracení, předkládající soud zdůrazňuje, že čl. 19 odst. 2 Listiny a článek 3 EÚLP, jak jej vykládá judikatura Evropského soudu pro lidská práva, přiznávají této zásadě širší rozsah, než jaký vyplývá z § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který tento rozsah omezuje na zákaz špatného zacházení.

22 Předkládající soud se nadto domnívá, že Česká republika neplní závazek plynoucí z čl. 37 odst. 2 směrnice 2013/32, podle kterého má zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné podle tohoto článku. Podle uvedeného soudu se tedy zejména nabízí otázka, zda čtyři roky od vydání zdrojů, od nichž se odvíjelo zařazení Alžírska mezi bezpečné země původu, a tři roky od samotného uvedení této země ve vyhlášce č. 328/2015 má závěr o bezpečnosti Alžírska i nadále opodstatnění.

23 Za těchto podmínek se Krajský soud v Brně rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být čl. 4 odst. 2 a 3 a článek 5 *in fine* [směrnice 2008/115] ve spojení s článkem 2, článkem 4 a čl. 19 odst. 2 [Listiny] vykládán tak, že brání tomu, aby se při posouzení, zda rozhodnutí o navrácení podle článku 6 [směrnice 2008/115] nepovede k porušení zásady nenavracení, použil koncept bezpečné země původu podle článků 36 a 37 [směrnice 2013/32] v kombinaci se zúženou definicí zásady nenavracení zaměřenou jen na zákaz špatného zacházení podle článku 4 [Listiny] a článku 3 [EÚLP]?“

K předběžné otázce

24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 2 a 3 a článek 5 směrnice 2008/115 ve spojení s články 2 a 4 a čl. 19 odst. 2 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že zásada nenavracení brání vydání rozhodnutí o navrácení vůči státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na území členského státu, pokud tento státní příslušník před orgány tohoto státu tvrdí, že by byl v zemi svého původu vystaven ohrožení života ze strany soukromých osob, a zda je takový členský stát oprávněn použít koncept bezpečné země původu podle článků 36 a 37 směrnice 2013/32 za účelem posouzení nebezpečí, že bude tato zásada za takových okolností porušena.

25 Evropská komise v písemném vyjádření uvedla pochybnosti stran přípustnosti projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Konkrétně uvedla, že z vnitrostátního spisu podle všeho vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu nebyla příslušnými orgány posouzena před zahájením řízení o vyhoštění, a v takovém případě vnitrostátní ustanovení provádějící směrnici 2008/115 neměla být v projednávaném případě vůbec uplatněna. Komise rovněž uvedla, že žalobce v rámci žaloby podané k předkládajícímu soudu proti dotčenému rozhodnutí o navrácení mimo jiné namítal, že proti němu bylo neoprávněně zahájeno řízení o vyhoštění, přestože ještě nebyla posouzena jeho žádost o mezinárodní ochranu.

26 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že dne 30. září 2021 požádal žalobce v původním řízení v České republice o mezinárodní ochranu a dne 12. října 2021 vůči němu vydalo ředitelství cizinecké policie dotčené rozhodnutí o navrácení spojené se zákazem vstupu.

27 V návaznosti na dvě žádosti Soudního dvora o informace ze dne 26. ledna a 1. března 2023, založené na čl. 62 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, předkládající soud mimo jiné potvrdil, že ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 25. listopadu 2021 žádost žalobce v původním řízení

o mezinárodní ochranu zamítlo a že v rámci žaloby podané k němu proti dotčenému rozhodnutí o navrácení tento žalobce namítá zejména to, že s ním jakožto se žadatelem o mezinárodní ochranu nemělo být řízení o vyhoštění zahájeno.

28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí na vlastní odpovědnost a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je ze strany Soudního dvora možné mimo jiné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo jestliže se jedná o hypotetický problém (rozsudek ze dne 12. ledna 2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, C-132/21, EU:C:2023:2, bod 24 a citovaná judikatura).

29 V projednávaném případě přitom ředitelství cizinecké policie přijalo vůči žalobci v původním řízení rozhodnutí o navrácení. Předkládajícímu soudu je nadto předložen spor, jehož předmětem je legalita tohoto rozhodnutí, a položená otázka se týká výkladu ustanovení směrnic 2008/115 a 2013/32, která jsou relevantní z hlediska důvodů protiprávnosti uvedeného rozhodnutí, jichž se podle předkládacího rozhodnutí dovolává žalobce v původním řízení. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru tak není zjevné, že by žádaný výklad unijního práva neměl žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo že by problém vznesený předkládajícím soudem byl hypotetický.

30 Na rozdíl od toho, co uvádí Komise, tedy položená otázka není nepřípustná.

31 Podle ustálené judikatury je však v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU na Soudním dvoru, aby vnitrostátnímu soudu poskytl všechny prvky výkladu unijního práva, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda je předkládající soud ve své otázce zmínil (rozsudek ze dne 21. září 2017, Aviva, C-605/15, EU:C:2017:718, bod 21 a citovaná judikatura).

32 V projednávané věci je třeba se v souladu s touto judikaturou nejprve zabývat otázkou samotné použitelnosti směrnice 2008/115 za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, kdy bylo rozhodnutí o navrácení přijato před přijetím rozhodnutí v prvním stupni, kterým byla zamítnuta žádost o mezinárodní ochranu.

33 Je třeba především uvést, že příkaz k opuštění území dotčený ve věci v původním řízení je „rozhodnutím o navrácení“ ve smyslu čl. 3 bodu 4 směrnice 2008/115, to znamená správním nebo soudním rozhodnutím nebo aktem, kterým se rozhoduje nebo prohlašuje, že pobyt státního příslušníka třetí země je neoprávněný, a kterým se ukládá nebo prohlašuje povinnost návratu.

34 Směrnice 2008/115 se podle jejího čl. 2 odst. 1 vztahuje na státní příslušníky třetích zemí neoprávněně pobývající na území členského státu. Pokud jde konkrétně o rozhodnutí o navrácení, čl. 6 odst. 1 této směrnice stanoví, že členské státy v zásadě vydají takovéto rozhodnutí každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území.

35 Za účelem určení, zda rozhodnutí o navrácení může být vydáno vůči státnímu příslušníku třetí země v době od podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu do vydání rozhodnutí o této žádosti v řízení v prvním stupni, je tedy třeba posoudit, zda takový státní příslušník pobývá během této doby na území dotyčného členského státu neoprávněně ve smyslu směrnice 2008/115 (obdobně viz rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 38).

36 V tomto ohledu vyplývá z definice pojmu „neoprávněný pobyt“ uvedené v čl. 3 bodě 2 této směrnice, že každý státní příslušník třetí země, který je přítomen na území členského státu a nesplňuje podmínky vstupu, pobytu či bydliště v tomto státě, již z tohoto samotného důvodu pobývá v tomto státě neoprávněně (rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 39 a citovaná judikatura).

37 Podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2013/32 však žadatel o mezinárodní ochranu může setrvat na území členského státu, ve kterém tuto žádost učinil, a to výlučně za účelem řízení, do přijetí rozhodnutí v prvním stupni, kterým se uvedená žádost zamítá. Toto právo setrvat na tomto území sice nezakládá podle výslovné dikce tohoto ustanovení nárok na povolení k pobytu, avšak zejména z bodu 9 odůvodnění směrnice 2008/115 vyplývá, že uvedené právo brání tomu, aby byl pobyt žadatele o mezinárodní ochranu považován za „neoprávněný“ ve smyslu této směrnice během období od podání jeho žádosti o mezinárodní ochranu až do vydání rozhodnutí o této žádosti v řízení v prvním stupni [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Komise v. Maďarsko (Kriminalizace pomoci žadatelům o azyl), C-821/19, EU:C:2021:930, bod 137 a citovaná judikatura].

38 Jak jednoznačně vyplývá ze znění čl. 9 odst. 1 směrnice 2013/32, právo žadatele o mezinárodní ochranu setrvat v členském státě, ve kterém tuto žádost učinil, zakotvené v tomto ustanovení, zaniká tím, že příslušné orgány tohoto členského státu přijmou rozhodnutí v prvním stupni, kterým se uvedená žádost zamítá. Neexistuje-li právo nebo povolení k pobytu, jež by bylo tomuto žadateli uděleno na jiném právním základě, zejména na základě čl. 6 odst. 4 směrnice 2008/115, který neúspěšnému žadateli umožňuje splnit podmínky vstupu, pobytu nebo bydliště v dotyčném členském státě, má toto zamítavé rozhodnutí za následek, že již po jeho vydání uvedený žadatel nadále nesplňuje tyto podmínky, takže se jeho pobyt stává neoprávněným (obdobně viz rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 41).

39 Vzhledem k tomu, že existence povolení setrvat vylučuje během doby od podání žádosti o mezinárodní ochranu do vydání rozhodnutí o této žádosti v prvním stupni neoprávněnost pobytu žadatele, a tedy použití směrnice 2008/115 vůči němu, nelze v této době přijmout ve vztahu k němu rozhodnutí o navrácení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 46, 58 a 59).

40 Rozhodnutí o navrácení může být naproti tomu ve vztahu k dotčenému v zásadě přijato hned po zamítnutí jeho žádosti o mezinárodní ochranu či současně s ním v rámci jednoho správního aktu (viz rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 59).

41 Z úvah uvedených v bodech 33 až 40 tohoto rozsudku však nelze vyvodit, že v případě, kdy je rozhodnutím o navrácení rozhodnuto o vyhoštění státního příslušníka třetí země z důvodu neoprávněnosti jeho pobytu před jeho žádostí o mezinárodní ochranu, tato okolnost odůvodňuje to, že příslušný orgán členského státu, u kterého tento státní příslušník třetí země učinil žádost o mezinárodní ochranu, může přijmout takové rozhodnutí o navrácení po podání této žádosti, ovšem před tím, než o ní bylo rozhodnuto v prvním stupni.

42 Je pravda, jak již Soudní dvůr rozhodl, že z bodu 12 odůvodnění směrnice 2008/115 vyplývá, že se tato směrnice vztahuje na státní příslušníky třetí země, kteří – třebaže s neoprávněným pobytem – mohou legálně setrvat na území dotyčného členského státu, jelikož nemohou být zatím vyhoštěni. Jak však vyplývá z bodu 37 tohoto rozsudku, čl. 9 odst. 1 směrnice 2013/32 ve spojení s bodem 9 odůvodnění směrnice 2008/115 musí být vykládán v tom smyslu, že právo žadatele o mezinárodní ochranu setrvat na území dotyčného členského státu během doby od podání jeho žádosti až do vydání rozhodnutí o této žádosti v prvním stupni brání tomu, aby byl pobyt dotyčné osoby během této doby kvalifikován jako „neoprávněný“ ve smyslu směrnice 2008/115 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, body 46 a 47). V tomto ohledu je irelevantní, že se rozhodnutí o navrácení týká doby, během které se tento žadatel nacházel na území dotyčného členského státu neoprávněně před podáním žádosti o mezinárodní ochranu.

43 Vzhledem k úvahám uvedeným v bodech 33 až 42 tohoto rozsudku není třeba odpovídat na otázku předkládajícího soudu, zda ustanovení unijního práva, a konkrétně ustanovení směrnice 2008/115, uvedená v bodě 24 tohoto rozsudku, brání vydání rozhodnutí o navrácení vůči státnímu příslušníkovi třetí země, který neoprávněně pobývá na území členského státu, za okolností popsaných v témže bodě tohoto rozsudku, a zda je tento členský stát oprávněn použít koncept bezpečné země původu podle článků 36 a 37 směrnice 2013/32 za účelem posouzení nebezpečí, že bude v případě vydání takového rozhodnutí porušena zásada nenavracení.

44 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce odpovědět tak, že čl. 2 odst. 1 a čl. 3 bod 2 směrnice 2008/115, jsou-li posuzovány ve světle bodu 9 odůvodnění této směrnice a ve spojení s čl. 9 odst. 1 směrnice 2013/32, musí být vykládány v tom smyslu, že brání vydání rozhodnutí o navrácení na základě čl. 6 odst. 1 směrnice 2008/115 vůči státnímu příslušníkovi třetí země poté, co podal žádost o mezinárodní ochranu, avšak před tím, než bylo o této žádosti rozhodnuto v prvním stupni, a to bez ohledu na dobu pobytu, které se týká uvedené rozhodnutí o navrácení.

K nákladům řízení

45 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

Článek 2 odst. 1 a čl. 3 bod 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, jsou-li posuzovány ve světle bodu 9 odůvodnění této směrnice a ve spojení s čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany,

musí být vykládány v tom smyslu, že

brání vydání rozhodnutí o navrácení na základě čl. 6 odst. 1 směrnice 2008/115 vůči státnímu příslušníkovi třetí země poté, co podal žádost o mezinárodní ochranu, avšak před

tím, než bylo o této žádosti rozhodnuto v prvním stupni, a to bez ohledu na dobu pobytu, které se týká uvedené rozhodnutí o navrácení.

Podpisy